

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI DO SPRAW
KONTROLI PAŃSTWOWEJ
(NR 56)
z dnia 20 lipca 2021 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 56)

20 lipca 2021 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Wojciecha Szaramy (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– informację Głównego Inspektora Pracy dotyczącą kampanii „Pracuję legalnie”, jako przykładowego działania promującego tematykę legalności zatrudnienia w grupach pracodawców oraz pracowników, w tym cudzoziemców.

W posiedzeniu udział wzięli: **Jarosław Leśniewski** zastępca Głównego Inspektora Pracy wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Jasińska** i **Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Na tym posiedzeniu Komisji mamy omówić informację Głównego Inspektora Pracy dotyczącą kampanii „Pracuję legalnie”, jako przykładowego działania promującego tematykę legalności zatrudnienia w grupach pracodawców oraz pracowników, w tym cudzoziemców.

Witam na posiedzeniu Komisji pana Jarosława Leśniewskiego zastępcę Głównego Inspektora Pracy razem ze współpracownikami.

Bardzo proszę, panie inspektorze o przedstawienie informacji.

Zastępca Głównego Inspektora Pracy Jarosław Leśniewski:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, wszyscy zauważamy, że współczesny rynek pracy niesie ze sobą wiele wyzwań. Jednym z nich jest niewątpliwie osiągnięcie synergii między implementacją elastycznych form zatrudnienia i zapewnieniem bezpiecznych i respektujących prawa pracowników warunków pracy. Wiele negatywnych zjawisk z jakimi inspektorzy pracy spotykają się w codziennej pracy, takich jak wykonywanie pracy bez potwierdzenia warunków umowy na piśmie oraz bez zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego czy nielegalne powierzenie pracy cudzoziemcom wymaga nie tylko systemowego dostosowania przepisów do szybko zmieniającej się rzeczywistości, ale przede wszystkim wprowadzenia działań uświadamiających ujemne skutki pracy na czarno i publicznie piętnujących tego typu praktyki. Przykładem tego jest ogólnopolska kampania informacyjno- edukacyjna z obszaru legalności zatrudnienia, której koncepcja została przedstawiona przez Głównego Inspektora Pracy już w 2016 r. Propozycja spotkała się z pozytywną oceną między innymi Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, Rady Ochrony Pracy i została przyjęta do realizacji na lata 2017–2019 pod nazwą „Pracuję legalnie”. Jednym z jej zadań było poszerzenie wiedzy pracodawców i pracowników odnośnie powierzenia pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami. Szerszą informację w tym zakresie przedstawi wicedyrektor Departamentu Prewencji i Promocji pani Katarzyna Mietelska.

Wicedyrektor Departamentu Prewencji i Promocji Głównego Inspektoratu Pracy Katarzyna Mietelska:

Dziękuję, panie inspektorze. Witam państwa serdecznie. Panie przewodniczący, szanowni państwo, pokrótce przedstawię najważniejsze działania prewencyjno-promocyjne Państwowej Inspekcji Pracy realizowane w latach 2017–2019 w ramach kampanii „Pracuję legalnie”. W tym gronie problematyka szarej strefy, pracy nierejestrowanej

oraz konsekwencji społecznych i gospodarczych tych zjawisk była poruszana wielokrotnie. Również kontrole inspektorów pracy prowadzone już od 2007 r. wskazywały jednoznacznie, że jest to problem, którym należy się zająć w szerszym zakresie. W latach bezpośrednio poprzedzających kampanię nasze analizy potwierdzały częste przypadki powierzenia zatrudnienia obywatelom polskim i cudzoziemcom niezgodnie z obowiązującymi przepisami, nieodprowadzania przez pracodawców danin publicznych, w tym na zabezpieczenie społeczne, ale także przypadki zgody pracujących na tego typu praktyki. Uwzględniając te niepokojące zjawiska Państwowa Inspekcja Pracy zaplanowała długofalowe działania informacyjno-edukacyjne, które miały być uzupełnianiem działalności kontrolno-nadzorczej w obszarze legalności zatrudnienia.

Zakładanym celem przedsięwzięcia było uświadamianie, był wzrost świadomości pracodawców i pracowników względem korzyści wynikających z legalnego zatrudnienia, w szczególności chodziło nam o propagowanie wyboru pracy legalnej w miejsce zatrudnienia w szarej strefie i pracy nielegalnej, a także piętnowanie niedozwolonych praktyk stosowanych przez tych pracodawców, którzy decydowali się na powierzenie pracy niezgodnie z obowiązującym prawem. Ważnym elementem kampanii, było również informowanie o formach i możliwościach skorzystania z pomocy eksperckiej inspektorów pracy przy eliminowaniu nieprawidłowości.

Jeśli chodzi o odbiorców kampanii, to pierwszą grupę docelową stanowili pracodawcy, w tym mali i średni przedsiębiorcy. Wytypowaliśmy tę grupę z uwagi na to, że małe i średnie firmy, w tym mikroprzedsiębiorstwa, to najbardziej dynamicznie rozwijająca się gałąź gospodarki. Na etapie planowania kampanii odpowiadały one za stworzenie około 70% miejsc pracy, aż połowa sektora MSP stanowiły firmy lokujące swoją działalność w usługach. Uwzględniając ten fakt oraz wyniki kontroli, a także stwierdzone w ich toku nieprawidłowości postanowiliśmy kierować przekaz w naszej kampanii głównie do pracodawców z takich branż jak: budownictwo, handel i naprawy, usługi administrowania, działalność wspomagająca (w tym agencje zatrudnienia), a także zakwaterowanie i usługi gastronomiczne oraz przetwórstwo przemysłowe. Kolejną grupę docelową stanowili pracownicy, w tym obywatele polscy i cudzoziemscy, z uwzględnieniem obywateli Ukrainy, albowiem z naszych analiz wynikało, że są oni główną grupą cudzoziemców podejmujących pracę w Polsce i przy ich zatrudnianiu stwierdzamy najwięcej nieprawidłowości.

Projektowane działania w ramach kampanii były konsultowane z szerokim gronem podmiotów współpracujących z Państwową Inspekcją Pracy, które następnie włączyły się aktywnie w nasze działania informacyjne i edukacyjne. O wadze problemu poruszanego w ramach kampanii, a także istotności działań zmierzających do jego rozwiązania świadczy fakt objęcia naszej inicjatywy patronatem honorowym Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Partnerem strategicznym kampanii został Zakład Ubezpieczeń Społecznych, natomiast podmioty, które się zdecydowały wspierać kampanię, to: Konfederacja Lewiatan, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Pracodawcy RP, Związek Rzemiosła Polskiego, NSZZ „Solidarność” oraz Stowarzyszenie Interwencji Prawnej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych tradycyjnie wspierał nasz urząd nie tylko w zakresie merytorycznym, ale również przeznaczając środki na poszerzenie zasięgu oddziaływania i dotarcie z przekazem do jak najliczniejszej grupy odbiorców. Między innymi Zakład Ubezpieczeń Społecznych promował działania dotyczące podejmowanych przez nas działań na swoich stronach internetowych oraz przygotowywał treści merytoryczne na stronę kampanii. Pokrył również koszty emisji spotów radiowych w rozgłośniach radiowych i realizował własne audycje tematyczne. Emitował również nasze filmy dotyczące korzyści wynikających z legalnej pracy, brał udział w aktualizacji druku i dystrybucji wydawnictw tematycznych, uwzględnił w szkoleniach z zakresu prewencji wypadkowej organizowanej w oddziałach ZUS tematykę legalności zatrudnienia, a także promował przekaz kampanii na organizowanych przez siebie wydarzeniach takich jak: „Dni ubezpieczonego” i „Tydzień przedsiębiorczości”. Pozostali partnerzy, organizacje i instytucje aktywnie wspierali przekaz kampanii zamieszczając informacje na swoich stronach oraz dystrybuując nasze materiały informacyjne. Organizowali z nami również szkolenia, spotkania i konferencje tematycznie związane z promowaną tematyką

w ramach kampanii i włączali się w inicjatywy organizowane przez jednostki organizacyjne na terenie całego kraju.

W roku inauguracji kampanii przygotowane zostały komunikaty i materiały na potrzebę działań promocyjnych zaplanowanych do realizacji w radiu, Internecie i prasie. Materiały zostały przygotowane odrębnie dla każdej z grup docelowych. Jeśli chodzi o materiały dla pracodawców, to wykorzystaliśmy tutaj komunikaty wskazujące na zalety legalnego zatrudniania, ale jednocześnie ze wskazaniem osobistych korzyści pracodawców. Dodatkowo główne hasło „Szanuję siebie, zatrudniam legalnie” odwołuje się do jednej z uniwersalnych wartości moralnych, jaką jest szacunek dla siebie i innych. Na kolejnym slajdzie widzicie państwo dwa kolejne plakaty do pracodawców oraz infografikę – wszystkie materiały oczywiście wskazują na zalety zatrudniania legalnego.

Jeśli chodzi o materiały przygotowane dla pracowników, to tutaj również wykorzystaliśmy komunikaty wskazujące na zalety tym razem podejmowania pracy legalnej. Nasze hasła odnosiły się również do osobistych korzyści, a także odwoływaliśmy się do szacunku. Na tym slajdzie kolejne materiały dla pracowników.

Poproszę kolejny slajd. Warto zwrócić uwagę, że przygotowaliśmy również odrębne materiały w języku ukraińskim, z myślą o cudzoziemcach. Materiały zostały przygotowane w języku ukraińskim z uwagi na ogromną przewagę obywateli Ukrainy wśród osób podejmujących pracę w polskich zakładach pracy. Przekaz w materiałach skierowanych do cudzoziemców miał na celu wskazanie korzyści legalnej pracy i zagrożeń związanych z pracą nierejestrowaną. Pojawiło się również takie bardzo wymowne, dodatkowe hasło „Szanuję siebie i nie dam się oszukać”.

W ramach kampanii zostały wyprodukowane dwa spoty 30 sekundowe – jeden skierowany do pracodawców, drugi do pracowników. W 2017 r. emisja spotów pokryta była ze środków z ZUS-u, natomiast w 2018 i 2019 r. były to nasze środki. Spoty emitowaliśmy w najlepszym czasie antenowym, aż 40% tych spotów wyemitowaliśmy w *prime time*. Równoległe z płatnymi emisjami nasi pracownicy oraz przedstawiciele ZUS-u uczestniczyli w audycjach dotyczących właśnie promowanej tematyki legalności zatrudnienia, które stanowiły materiał redakcyjny rozgłośni radiowych.

Od początku trwania kampanii aktywna była strona www.prawawpracy.pl stanowiąca bazową wiedzę na temat legalności zatrudnienia, w tym zatrudnienia cudzoziemców. Na stronie zamieściliśmy wszystkie materiały kampanii, w tym treści merytoryczne, filmy odnoszące się do korzyści z bezpiecznej pracy, materiały do pobrania, infografiki, plakaty. Warto tutaj zaznaczyć, że strona jest aktywna również po zakończeniu kampanii, a w tym roku planujemy aktualizację merytorycznych treści na niej zawartych.

W 2017 i 2018 r. tematyka kampanii promowana była również za pośrednictwem Internetu. W tym celu wykorzystaliśmy internetowe serwisy branżowe, portal wp.pl, wysyłkę newsletterów do pracodawców, a także wyszukiwarkę internetową Google. Jeśli chodzi o wyniki dotarcia z przekazem w ramach akcji internetowej, to widzicie je państwo na slajdzie. Tutaj tylko zaznaczę, że w drugim roku kampanii wysłaliśmy informacje na temat kampanii i informacje merytoryczne za pośrednictwem poczty elektronicznej do 150 tysięcy adresatów.

Kolejnym elementem działań w ramach kampanii była akcja informacyjna za pośrednictwem gazet lokalnych. Wkładki tematyczne przygotowane przez inspekcję pracy kolportowane były w czerwcu i wrześniu 2018 r., a także we wrześniu i październiku 2019 r. Publikacje zrealizowaliśmy w ponad 100 tytułach prasowych i nasze informacje dotarły każdorazowo blisko do ponad 700 tysięcy czytelników w 740 gminach i blisko 120 powiatach. Równoległe z akcją prasową realizowane były działania informacyjne w okręgowych inspektoratach pracy.

Podczas realizacji trzeciego, ostatniego etapu kampanii inspekcja pracy wykorzystwała niestosowane dotąd narzędzia, celem efektywnego dotarcia do grup docelowych. W 2019 r. przeprowadziliśmy akcję informacyjną za pośrednictwem ekranów LCD w środkach komunikacji publicznej, wykorzystaliśmy przy tym materiały filmowe w formie świadectw z udziałem autentycznych pracodawców i pracowników, którzy opowiadają o korzyściach z legalnej pracy. Filmy zostały przygotowane w językach polskim i ukraińskim. W okresie od 16 września do 15 października 2019 r. wyemitowaliśmy pięć róż-

nych materiałów filmowych. Akcja objęła 20 największych miast Polski zlokalizowanych w 14 województwach. Łącznie można było obejrzeć filmy na ponad 2 tys. wyświetlaczy w przeszło tysiącu pojazdów komunikacji miejskiej w całym kraju. Filmy dodatkowo były wyświetlane w salach obsługi klienta Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz na wydarzeniach organizowanych przez inspekcję pracy. Być może nie mieliście państwo okazji zapoznać się z naszymi materiałami, filmami, świadectwami, dlatego pozwolę sobie tak szybciotko przedstawić jeden z tych materiałów.

[Prezentacja filmu w językach ukraińskim i polskim]

Wicedyrektor Departamentu Prewencji i Promocji GIP Katarzyna Mietelska:

Coś się wyłączyło, to może będę kontynuowała. Działalność wydawnicza Państwowej Inspekcji Pracy jest na pewno państwu świetnie znana. Na slajdzie widzimy przykładowe publikacje przygotowane w związku z kampanią. Dodam tylko, że w ciągu trzech lat kampanii rozdyskrybowaliśmy ponad 168 tys. egzemplarzy, publikacji, które były również dostępne w wersjach elektronicznych na stronach PIP. Przez cały okres trwania kampanii specjaliści z okręgowych inspektoratów pracy upowszechniali wiedzę na temat legalnego zatrudnienia obywateli polskich oraz cudzoziemców. W tym okresie zrealizowano m.in. 576 szkoleń, ponad 200 konferencji i seminariów, ponad 300 stoisk podczas wydarzeń o charakterze masowym, ponad 900 inicjatyw popularyzatorskich takich jak: dyżury ekspertów, udział inspektorów w targach pracy, konkursy wiedzy. Informacje na temat kampanii ukazywały się również w lokalnych mediach dzięki współpracy non-profit z jednostkami organizacyjnymi PIP.

Podsumowując należy stwierdzić, że kampania informacyjno-edukacyjna „Pracuję legalnie” stanowiła istotne uzupełnienie działalności kontroli nadzorczej w obszarze legalności zatrudnienia. Jak wynika z przeprowadzonych przez nas badań opinii społecznej, dzięki tej inicjatywie udało się udostępnić szerokiemu gronu odbiorców w formie przystępnej i zrozumiałej najważniejsze informacje na temat zasad legalnego zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców, w tym zawierania umów o pracę, pozyskiwania wymaganych zezwoleń na pracę cudzoziemców, realizację obowiązku ubezpieczenia społecznego i wiele innych szczegółowych zagadnień. Wyniki badań pokazują również, że udało się dotrzeć z przekazem informacyjnym do zakładanych grup docelowych. Zadawalający jest również efekt prewencyjny publikowanych treści i materiałów. Wybrane wyniki, które to potwierdzają zostały przedstawione na slajdzie. Dodam tylko, że jest stały wzrost liczby skarg pracowników, w tym cudzoziemców, oraz zwiększone zainteresowanie możliwością skorzystania z doradztwa prawnego i bezpłatnych porad w zakresie legalności zatrudnienia, co może wskazywać na rosnącą świadomość prawną oraz brak zgody na łamanie obowiązującego w Polsce prawa. Kampania miała zatem pozytywny wpływ na kształtowanie świadomości grup odbiorców w zakresie korzyści wynikających z legalności zatrudnienia dla obu stron stosunku pracy. Dziękuję bardzo za uwagę.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję. Czy są jakieś pytania, jakieś uwagi? Jeśli nie ma, to bardzo państwu dziękuję.

Na tym wyczerpaliśmy porządek tego posiedzenia Komisji. Jeszcze raz bardzo dziękuję panu prezesowi i pani dyrektor.

Zamykam posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej.